

NATURPOLITIK

INDHOLD

Indledning	side 3
Biodiversitet og biologisk mangfoldighed	side 4
Vision og mål	side 6
Tilgængelighed	side 8
Bynatur	side 9
Natur i det åbne land	side 11
Sårbar natur	side 14
Våd natur	side 17

INDLEDNING

Kalundborg Kommunes naturpolitik bygger videre på det fundament som Udviklingsstrategien frem mod 2030 har lagt grundstenen til på naturområdet. Naturpolitikken skal være et vigtigt redskab til både at konkretisere og realisere udviklingsstrategiens ambitioner.

Kalundborg Kommunes udviklingsstrategi er kommunalbestyrelsens bud på, hvordan Kalundborg Kommune kan udvikles i en bæredygtig retning. Udviklingsstrategien udfolder visionen om, at Kalundborg Kommune er et godt sted at bo og leve, uddanne sig, arbejde og drive virksomhed.

Udviklingsstrategien indeholder ambitioner om mere fokus på naturkvalitet i byen og på landet, og bedre sammenhænge ved grønne stiforbindelser og stisystemer. Strategien lægger også op, til hvordan mere natur kan skabe rekreative muligheder, bedre miljø og klimasikring. Strategien indeholder mål om flere vådområder og mere skovrejsning virkeliggjort til gavn for naturen og de rekreative muligheder, men også som klimasikring.

I naturpolitikken er der taget afsæt i det brede natursyn. Den rummer derfor hele spektret fra beskyttelse til benyttelse - og i lyset heraf, er der formuleret en samlet vision for en rigere natur i Kalundborg Kommune.

Naturpolitikken har både biologisk mangfoldighed og borgernes tilgængelighed som gennemgående temaer. Herudover er naturpolitikken bygget op omkring fire overskrifter: *Bynatur*, *Natur i det åbne land*, *Sårbar natur* og *Våd natur*. Visionen for politikken suppleres af mål indenfor hver af de fire overskrifter. Politikken danner således rammen for de konkrete indsatser, som skal gøre Kalundborg kommune rigere på natur.

I Kalundborg Kommune vil vi arbejde for at skabe forståelse, indsigt og opbakning til at fremme et bredt samarbejde om naturen. Meget af den vilde flora er de planter, som mange, uden at tøve, ville kalde for ukrudt.

At åbne nye synsvinkler og invitere de vilde plantearter ind i haver, vejrabatter, bede og parker tager både tid og kræver formidling.

Naturen skal også være en tumleplads med højt til himlen for både børn og voksne. Naturen skal derfor overalt være inden for borgernes rækkevidde, også inde i byerne og i gåafstand fra byerne. Naturen skal ikke ekskludere nogen, den skal favne alle.

Med naturpolitikken som afsæt, er der udarbejdet et handlekatalog. Handlekataloget indeholder konkrete tiltag, der kan være med til at realisere visionen om en mere naturrig Kalundborg Kommune.

BIODIVERSITET OG BIOLOGISK MANGFOLDIGHED

Hvad er Biodiversitet – og hvorfor skal vi tale om mangfoldighed i naturen?

Biodiversitet betyder direkte oversat: Variation af liv, ofte bliver det tolket som biologisk mangfoldighed, som måske er et lidt nemmere begreb at forholde sig til. Altså alle levende organismer og deres levesteder.

Når vi skal tage ansvar for naturen i Kalundborg Kommune, ønsker vi at fremme en fælles forståelse af, hvad begrebet biologisk mangfoldighed dækker over. Med det samme faglige ståsted vil vi forstå hinanden bedre når vi taler om natur, biodiversitet, naturkvalitet, forbedring af naturen, robust eller sårbar natur osv.

Den biologiske mangfoldighed omfatter alle former for liv på jorden, lige fra den mindste virus til de største træer og pattedyr. Når man taler om at bevare og sikre den biologiske mangfoldighed, kommer den også til at omfatte disse væsners levesteder, og dermed deres omgivelser – naturtyperne de lever i. Og her bliver mangfoldigheden ofte til et mål for, hvor velfungerende, sund og rig på livsformer naturen eller naturtypen er.

Mennesket er også en del af naturen og vi er dybt afhængige af den, hvad enten vi taler om at udnytte dens ressourcer til fødevarer, medicin, byggematerialer og energi eller alt det andet vi har brug for.

Vi har også brug for naturen som en mental ressource, et sted hvor vi finder ro og stresser af. Det er derfor en helt central ting at vi idag søger at bevare naturen for vores efterkommere, så de har samme muligheder som os, for at dække deres behov. Vi har som den nulevende generation af mennesker kun naturen til låns.

Børn på grønt areal

Det betyder, at vi har en stor forpligtelse til at passe på naturen. Og for at kunne passe bedst muligt på naturen, er det vigtigt at vi formidler naturen og får gjort naturbegrebet håndgribeligt og forståeligt for alle i kommunen - både borgere og virksomheder. Alle skal kunne nyde godt af naturen og selv være med til at sikre den f.eks. ved at gøre noget konkret lokalt hjemme i haverne eller på flere af de grønne områder.

Generelt har naturen i Danmark for lidt plads – Menneskets behov har udnyttet og præget hele landskabet. I Kalundborg kommune vil vi derfor skabe rum for mere natur, men det vigtigste er, at styrke værdierne i den natur vi allerede har. I dag uddør der stadig sjældne arter i den danske natur og førsteprioriteten i forhold til den biologisk mangfoldighed er, at stoppe denne udvikling.

For at sikre biodiversiteten bedst skal vi først passe på de arter som ikke findes så mange andre steder end i Kalundborg Kommune og dernæst skabe mere plads dem. Her kan bl.a. nævnes vellugtende skabiose, klokkefrø og salep gøgeurt.

Selvom biodiversiteten omhandler alle vores vilde arter, har vi et særligt ansvar for vores lokale specialiteter. Sjældne arter stiller oftest meget specifikke krav til deres levesteder – det er derfor de er sjældne. De kan ikke flyttes og skal bevares der hvor de lever og deres levesteder er ofte små og sårbare.

Store sammenhængende og varierede områder giver plads til en mere robust natur og for spredning af arter, hvilket kan blive særlig vigtigt med de klimaforandringer vi står overfor. Klimaforandringer som kan og vil ændre livsvilkårene for mange arter. Ved at sikre store, varierede og sammenhængende naturområder, er der bedre chance for at de særligt krævende arter kan klare sig.

Et mål med naturpolitikken er både at sætte fokus på naturen og den biologiske mangfoldighed, og at sætte retning for hvordan vi i Kalundborg kommune kan sikre, den natur vi har. Og hvordan vi kan skabe mulighed for ny natur, både så naturen kan være til glæde for kommunens borgere og virksomheder i dag, men også for at sikre, at kommunens kommende borgere finder det attraktivt at bo, leve og drive virksomhed her i kommunen.

VISION OG MÅL FOR ET GRØNNERE KALUNDBORG

Vision: Bedre natur – Tilgængelig natur

Kalundborg Kommune skal være en grøn, naturrig kommune med mere biodiversitet i alle typer af grønne områder.

Vi vil sørge for mere og bedre natur i byerne, i det åbne land og i den våde natur, og passe på og udvikle den sårbare natur.

Stier og andre støttepunkter skal åbne både landskab og bynatur og give rum til naturoplevelser, rekreation og friluftaktiviteter til glæde for alle der bor i og besøger Kalundborg Kommune.

Mål for et grønnere Kalundborg

Bedre natur opnås ved at øge den biologiske mangfoldighed, skabe sammenhængende naturarealer og sikre de naturlige processer i bred forstand. Til brug for en sådan målsætning er det nødvendigt at tilvejebringe et bedre datagrundlag. Af praktiske årsager opstilles der specifikke målsætninger for den natur, som denne politik arbejder med:

Bynatur

- I Kalundborg Kommune bør alle borgere have et offentligt tilgængeligt grønt område tæt på hvor de bor.
- Hvor det er muligt skal træer eller stammer fra døde træer efterlades til gavn for de fugle, insekter og svampe som er helt afhængige heraf.
- Flere offentlige grønne områder skal sikres og udvikles med henblik på øget naturindhold, tilgængelighed og oplevelsesrigdom.
- I udviklingen af alle nye byområder skal muligheden for et mere naturrigt Kalundborg indtænkes, så der bliver plads til variation og vand.

Natur i det åbne land

- Det samlede areal med beskyttet natur og skov skal øges frem mod 2030. Så vidt muligt bør udvidelserne ske i tilknytning til eksisterende naturarealer.
- Kommunale skovarealer udvikles til vildere skove over de kommende årtier så de får fokus på biodiversitet og naturlige processer.
- Kvaliteten af eksisterende natur på kommunalt ejede arealer skal øges frem mod 2030.
 - Pleje af større arealer med ekstensiv helårsgræsning skal fremmes.

Sårbar natur

- For fredet, sårbar natur skal plejeplaner og øget samarbejde om pleje etableres og udføres
- Sårbar natur skal om muligt udvides og bindes sammen via frivillige aftaler med ejerne.
- Levemuligheder for oversete arter af insekter og svampe skal tænkes ind i driften, ved at lade områderne blive mere selvforvaltende, for eksempel ved at indføre ekstensiv græsning, hvor fredede arealer skal holdes åbne.

- Sårbare og særligt artsrige områder skal igennem samarbejde søges udvidet og gerne forbundet, så de bliver mere robuste.

Våd natur

- Hvor det er muligt skal der arbejdes på at åbne rørlagte vandløb op for at øge den biologiske værdi i området.
- Hvor det er muligt skal der arbejdes på at få kanaliserede vandløb genslynget på større eller mindre strækninger.
- Der skal arbejdes henimod realisering af vådgørelse af kulstofholdige lavbundsområder.
- Der skal arbejdes for en gennemgående registrering af alle kommunens søer, med henblik på at afdække nuværende værdier og potentialer for naturforbedring og naturgenopretning.

TILGÆNGELIGHED af natur er centralt for Kalundborg Kommune. Borgerne skal kunne nyde naturen og skal føle sig tilskyndet til at gøre det. For mange skal en bevidsthed om de muligheder og oplevelser naturen rummer, understøttes via naturvejledning og oplysning.

- Endnu flere i Kalundborg Kommune skal have uhindret adgang til naturen og de grønne områder, samt have mulighed for aktiviteter i det grønne.
- Muligheder for aktiviteter og friluftsliv skal være tilgængelige overalt i kommunen, og der skal være adgang og tilbud for alle.
- Kommunen skal med lokale samarbejder sikre nye rundtursmuligheder ad markerede stier, f.eks. i regi af Spor i landskabet inden 2030.
- Ved anlæg og udvikling i bynære landskaber skal friluftsliv indtænkes fra start med grønne forbindelser, skov, vand og naturområder.
- Tilgængeligheden skal formidles.

TILGÆNGELIGHED

I Kalundborg Kommune vil vi sikre, at naturen er nem at finde, nem at besøge og nem at færdes i. Vi vil derfor arbejde for at skabe bedre sammenhænge mellem de naturområder der findes i det åbne land og naturen i byområderne, så flere borgere i både byerne og på landet kan komme ud i naturen. Og her skal det være nemt og attraktivt at færdes til fods og på cykel.

Naturen er derude, men i dagligdagen tænker vi ikke over om det er nu fuglene yngler, laksen vandrer, bierne summer og soløje-alanten blomstrer. Kommunen har en ambition om, at naturens egne aktiviteter skal formidles på kortmateriale, men også som informationer på hjemmeside, sociale medier, skilte osv. Målet er, at borgere og turister der vil have naturoplevelser, let kan læse sig frem til hvad de skal kigge efter på de forskellige årstider når de besøger naturen.

Vandrefestival

BYNATUR

At øge byernes naturindhold redder ikke Danmarks mest sjældne arter fra at forsvinde. Men mere natur i byen åbner borgernes øjne for naturens mangfoldighed, giver liv i hverdagen, gør byrummene unikke og har et enormt potentiale for gode naturoplevelser, fordi byrummet i forvejen bliver brugt af mange. By og natur er ikke modsætninger. Under de forudsætninger som byen tilbyder, er der stadig et stort rum til et utal af smukke, sjove og interessante dyre- og plantearter, som alene ved deres tilstedeværelse kan give en fornemmelse af årstidernes skiften, vejrets betydning og derigennem samhørighed med naturen.

Vejkanter og parker er derfor oplagte og kendte steder at lave naturtiltag, men skoler og institutioner kan også have stort udbytte af en øget biodiversitet tæt på. Hvis offentlige tiltag kan spille sammen med tiltag i private haver, vil der være synergieffekter for både biodiversitet og naturoplevelser.

Byrummet skal derfor i højere grad bidrage til dagligdagsnaturoplevelserne for borgerne og helhedsindtrykket og -oplevelsen af naturen i byen skal fremmes til glæde for både borgere og turister. Kommunens naturtiltag skal formidles til inspiration af borgere.

Mange af byens små grønne lommer og grønne områder er kommunale og det er derfor en kommunal opgave at løfte naturindholdet flere af disse steder, f.eks. ved at ændre målsætninger og driftspraksis. Kommunen har derfor som mål *at gennemgå plejeplanerne, samt udpege og prioritere indsatsområder for at give naturen et løft*. Målet er, at der afsættes plads til at *driften flere steder på de kommunalt ejede arealer ændres til mere ekstensiv drift med mere fri naturudvikling på markante dele af de kommunale arealer*. Samtidig skal der laves en *plan for, hvor der skal gøres en ekstra indsats for at øge biodiversiteten med bl.a. udlægning af dødt ved, naturvenlig drift af græs og udsåning af lokale plantearter*.

Byerne i kommunen har i de kommende år en udfordring med håndtering af regnvand. I Kallundborg Kommune vil vi ikke bare håndtere regnvandet for regnvandets skyld, men også tænke naturen ind i de tiltag, der skal til, for at få håndteret regnvandet på en måde som også gavner naturen, hvor det er muligt. Det samme gælder når vi snakker byfornyelse, lokalplaner, udstykning af nye boligområder og industriområder. Her bør minimum *10 % af arealerne sættes af til at tænke grønne tanker og få naturen ind i planerne*. Folk søger mod naturen – den er en central del af deres velfærd og velvære, så naturen skal være tæt på.

Tilgængelighed

Byernes naturområder, så som parker, skove, vejrabatter mv., er som udgangspunkt tilgængelige for alle borgere. De udgør de grønne oaser, hvor det er muligt gå eller sætte sig på en bænk eller på græsset og nyde et stille øjeblik.

Der ligger en stor formidlingsopgave bag at lave om på de eksisterende grønne byrum. Tanken bag tilgængelighed i bynaturen handler derfor om at tænke i, hvordan borgeren kan gøres opmærksom på naturen, så de værdier, som naturen rummer, gøres synlige for borgerne – både i byerne og ved formidling og fortællinger på hjemmeside, sociale medier mv.

Målet er at gøre borgerne bevidste om bynaturen og opmærksomme på de grønne omgivelser ved at give mulighed for at høre, lugte og se naturen, og ikke mindst frydes over, at naturen omkring os ændrer sig med årstidernes stift. Både via digitale medier og ved at *lave kampagner i bynaturnettet som bevidstgør borgeren/brugeren om den natur der er i omgivelserne.*

Ligeledes kan den grønne drift og anlægsarbejdet i forbindelse med *byens indretning målrettes at gøre borgeren opmærksom på naturen i bymiljøet ved bl.a. at lave oplevelser ud af stisystemerne* som invitere til færdsel for de bløde trafikanter som ledes af sikre stisystemer og væk fra befærdede veje. Målet er at få borgeren gjort *opmærksom på naturen og naturtiltag i deres hverdag.*

NATUR I DET ÅBNE LAND

Til naturen i det åbne land hører bl.a. skrænterne på Røsnæs, strandområderne langs vores kyster og skovene, og så er der meget, dejlig natur mange andre steder i kommunen fordelt som større eller mindre lommer i agerlandet.

Det meste af naturen der findes 'på landet' ligger på private arealer og i tilknytning til sommerhusområderne ved kysten og en mindre del på statens arealer. Kalundborg kommune er derfor optaget af at *indgå partnerskaber og samarbejder med både private og staten for at naturen i det åbne land kan få et løft og passes endnu bedre på end den allerede bliver i dag.*

I Kalundborg kommune vil vi derfor være med, når der skal tænkes langsigtet. For store og langsigtede planer giver både mulighed for større oplevelser i naturen og for at borgere og virksomheder kan indrette sig bedst muligt, på det der kommer. Kommunen vil derfor *sætte rammerne for at skabe mere sammenhængende natur*, og vil indgå i samarbejder der potentielt kan udmunde i mere, bedre og mere sammenhængende natur i kommunen. Denne udvikling skal selvsagt tilrettelægges i tæt samarbejde med borgerne, lodsejerne og virksomhederne, *så løsningerne altid bliver til i en inddragende lokal proces.*

Skrænterne ved Røsnæs

For at kunne planlægge kræves en basal viden om vores eksisterende natur: *Viden om hvor naturen har det bedst og derfor skal bevares og hvor der skal en ekstra indsats til for at højne naturen.*

I Kalundborg kommune mener vi, at samarbejde er nøglen til at lykkes: Når vi har fået mere viden om den eksisterende natur er næste skridt at *samarbejde med lodsejere og interessenter om at højne naturkvaliteten og den biologiske mangfoldighed* og dermed med at lykkes med at give naturen mere plads i hele kommunen.

Samarbejde og samskabelse med borgere og virksomheder er vi sikre på vil udmønte sig i at mere natur kan komme til. De mange små lommer af natur der ligger spredt i kommunen skal vi arbejde hen imod at *få forbundet via grønne korridorer, bl.a. ved udlægning af bufferzoner omkring de områder der i dag har en høj naturkvalitet* og som vi gerne vil passe særligt på.

Mange steder i landskabet er der områder, hvor naturen kan få rum til at udfolde sig, hvis blot mindre indsatser bliver sat i værk. Det kan være alt fra ændret pleje, ophør af dyrkning, til tilplantning med blomster, træer, buske og læhegn, udlægning af stenbunker og dødt ved eller opsætning af redekasser.

Friluftsliv og skove

Kommunen råder ikke selv over ret meget skov, men de skove som kommunen har, benyttes flittigt af mange borgere hver dag, da de ligger bynært.

Kommunens skove skal både kunne rumme og levere biodiversitet, naturkvalitet, friluftsliv, motionsture, hundeluftning, legerum og fordybelse.

For at højne naturkvaliteten og naturoplevelsen i skovene vil kommunen rette fokus mod at *tilrettelægge driften af de kommunalt ejede skove så de bliver mindre parkagtige* og giver besøgende en oplevelse af, at skoven pusler af liv, dels fordi skovens træart-sammensætning gøres mere divers og dels fordi der gives plads til at dyr, planter og svampe finder levesteder i gamle hule træer, i redekasser og under barken på stammer, der ligger og henfalder. Som noget mindre synligt, men bestemt ikke uvæsentligt skal skovene være med til at beskytte vores grundvand og binde CO₂. I Kalundborg kommune vil vi gerne sikre vores grundvandsressourcer for fremtiden og dette kan bl.a. gøres ved at *understøtte, at der plantes mere skov, eller lade skove vokse naturligt frem, både på kommunale arealer og på private arealer*.

Tilgængelighed

I naturen og på landet er der højt til himlen. Vibers og lærkers glade sang om foråret kan få hjertet i et hvert bryst til at svulme og få udlængsler.

Men viben kan ikke høres inde fra byerne, - den findes kun på landet.

I Kalundborg kommune vil vi gerne skabe bedre sammenhænge mellem byer, landdistrikter og land/natur ved at gøre det muligt for den enkelte borger nemt at komme ud på landet. Det kan gøres ved at få *lavet afmærkede stier til både gående og cyklister*. Stier som dels er færdselsårer mellem områder, men i sig selv også kan udgøre en naturkorridor som vi bl.a. kender det fra Vørslevstien. Fokus skal i højere grad være på at *etablere rundture og ruter ud til naturperlerne*. Det skal være sikkert for vores børn at færdes på landet via stisystemer med deres venner, så de trygt kan tage på tur selv.

Kommunen vil for alle bortforpagtede kommunalt ejede arealer vurdere om der kan *laves spor eller stier som offentligheden kan benytte*.

Mange gode naturoplevelser nås ved opmærksomhed på naturen omkring én, hvor den umiddelbart kan nydes og selv få lov til at udfolde sig, kravle/flyve forbi. I Kalundborg kommune vil vi hjælpe naturoplevelserne på vej ved at *opstille fugletårne* eller måske få *bygge et skovtårn* og finde gode steder hvor man kan *opstille flere shelters*, så det i højere grad bliver muligt at få naturoplevelser døgnet rundt.

SÅRBAR NATUR

Kalundborg kommune er en naturrig kommune og vi er stolte af de store enestående natur-områder som er placeret i kommunen. Faktisk er de naturområder som omtales i dette afsnit så enestående, at de har international beskyttelsesstatus. Det er en ære for kommunen at have flere af sådanne udpegede områder og det giver os lyst og engagement til at ville gøre en ekstra indsats for at passe på de særlige naturværdier som områderne rummer. Det forpligter.

Eskebjerg Vesterlyng – et stykke af den jyske vestkyst, og så alligevel ikke

Badeturen går til Eskebjerg! Tænk dig, at kommunen har en sandstrand med børnevenligt vand, som ikke er plastret til i sommerhuse, ishuse o.l. langs hele stranden. Tænk at fremsynede folk i generationer før os har fået fredet et område, hvor vi nu kan færdes så tæt på naturen, at det er muligt at trave langs stranden og i det tilhørende hedeområde og lede efter sjældne planter.

Læg bl.a. mærke til, at jordbundsforholdene skifter, og at vandet ikke altid er kanaliseret ned i et udrettet vandløb, men løber hvor der naturligt er lavninger i landskabet.

Andre steder er der ganske tørt. Læg mærke til, at hér står der andre planter end da du svuppede rundt nede i lavningen. Er det ikke bare fantastisk?

Eskebjerg Vesterlyng har den fulde pakke af naturoplevelser og natur i højsæde. Området drives ekstensivt af de græssende køer, der på varme sommerdage, lige som dig, nyder at stå med fødderne i vand. Der er stisystemer, der er hav, der er hede. Der er vekslen mellem våd og tør natur og så er der fredeligt og lidt barskt når vestenvinden blæser.

Den natur som Eskebjerg Vesterlyng rummer, finder man ikke i samme store skala andre steder på Sjælland og det gør naturen her helt enestående.

Eskebjerg Vesterlyng

Skovene ved Halleby Ore og Skarresø

Det bakkede landskab vest og syd for Skarresø danner rammen om nogle meget flotte, gamle løvskove som i århundrede har været drevet af egnens gamle godser. Skovene bugner af gamle træer og er et fantastisk, gammelt herregårdslandskab at vandre eller cykle igennem. Når man færdes, får man fornemmelsen af at befinde sig i en tunnel af skov og natur med passende indslag af små åbne marker med græssende dyr. Takket være denne drift er skovene bevaret frem til i dag og i kommunen vil vi bakke op om, at skovene får lov at stå urørte hen i flere hundrede år i endnu. Flere vandløb løber igennem skoven eller har sit udspring i skovene, Nedre Åmose Å der giver vand til Halleby Å-systemet og Tissø, dels Bregninge Å og ikke mindst afløbet fra Skarresø, Regstrup Å. Skovene er derfor præget af vand, og som noget ganske enestående er disse vandløb ikke blevet reguleret nævneværdigt ud over mølle-drift og fremstår i dag som meget naturlige.

Røsnæs

Røsnæs er et trækplaster for mange typer af turister og det forstås. Alle har de samme mål for øje. Naturen. For landskabet på Røsnæs er noget helt særligt. Landtangen der knejser over Kalundborg fjord med sine stejle skrænter på sydsiden og det bølgende landskab er fascinerende at skue ud over, måske fordi det åbne hav på begge sider står i skarp kontrast til de kuperede bakker.

Der falder ikke ret meget nedbør på Røsnæs og der er rigtig mange solskinstimer sammenlignet med resten af Danmark. Og så er jorden pletvis sandet og ufrugtbar. Denne kombination af jordbundsforhold og ringe nedbør giver de bedste forudsætninger for naturtypen overdrev, der er drevet gennem århundredes græsning med kvæg, får og heste på de områder hvor jorden har været så godt som umulig at dyrke op. Dyrene har sørget for at et kratlandskab af ufremkommelige tjørn- og slåentræer er blevet holdt i ave og et græsland er dukket frem og blevet plejet.

Nekselø – overdrev

Nekselø, den lille ø i Sejerø Bugt nord for Havnsø, er en fantastisk lille plet på landkortet når der tales om natur. Derfor har vi også en ekstra stor interesse i at bevare, beskytte, forbedre og formidle naturen. Øen er præget af store overdrevsområder og stejle skrænter med græssende dyr. På rundturen af den offentlige sti rundt på øen, får du indblik i et mylder af plante- og dyreliv, der nyder rigtig godt af den pleje de græssende dyr yder for naturen og biodiversiteten. Nekselø er - lige som Røsnæs - hjemsted for Klokkefrøen og har du ikke brugt en majaften på at lytte til denne lille paddes tuden, har du snydt dig selv for en helt særlig oplevelse som bringer dig tættere på naturen og kan få tiden til at gå i stå for en kort stund. I Kalundborg kommune er vi stolte af, at Nekselø er blevet drevet ekstensivt gennem mange generationer, så vi i dag og i fremtiden kan opleve vandhuller med rent vand og en sund bestand af Klokkefrøer.

Saltbæk vig - strandenge og fredninger

I Kalundborg kommune har man fredet et enormt stort stykke land som en status quo fredning, der skal bevare strandengene omkring den store inddæmmede sø, Saltbæk Vig. Vigen er en brakvandsvig og der pumpes vand ud af vigen for at holde vandstanden kunstigt lav. Gjorde man ikke det, ville strandengene, med international beskyttelsesstatus, forsvinde i saltvandet.

Her har man siden afvanding og landbrugsproduktion slog fejl, været nødt til at tænke på de betingelser naturen byder. I dag får naturen faktisk lov til at leve sit stille liv helt uden indblanding fra menneskelig aktivitet, idet området er lukket for adgang fra offentligheden. Dog plejes området af kreaturer, der dels er med til at holde vegetationen lav så ynglende vade-

fugle, der lægger deres reder direkte på jorden, kan lande og yngle i fred. Dels gør dyrenes trampen rundt det attraktivt for mange fuglearter at søge føde i fodsporene. Strandenge er en helt speciel naturtype hvor fersk og salt møder hinanden og i mødet finder mange speci-
altilpassede plantearter der kan tåle et højt saltindhold i jorden sig til rette.

Tilgængelighed i den sårbare natur

Ud over Saltbæk Vig, der ikke er til at betræde for offentligheden, så er de øvrige fire områder beskrevet ovenfor faktisk nogle af de mest spændende naturområder at besøge i Kalundborg Kommune, fordi der netop er her, er gjort en indsats for at formidle og gøre naturen tilgængelig for publikum. Mange mennesker kommer her – det nytter at gøre noget: Her findes stier som leder de besøgende på vej og skilte der fortæller om geologi, naturpleje og vilde plante- og dyrearter. For nogle af lokaliteterne er formidlingen løftet af de lokale naturentusiaster, der står bag bogudgivelser om naturperlerne.

Som en vej til at *blive ved med at formidle den fine natur på disse lokaliteter* og nå endnu flere, digitalt bevidste borgere, er det visionen at tænke i *formidling via de sociale medier* og gøre brug af dem til f.eks. de små nære naturoplevelser som løbende bliver aktuelle hen over året. Små opfordringer om, at nu kan dette og hint opleves. Naturen holder altid åbent, og der sker noget hele året, man skal bare blive bevidst om at kigge efter det.

VÅD NATUR

I Kalundborg kommune – med de lange kyststrækninger, mange vandløb og store søer – identificerer vi os i høj grad med vandet og den våde natur.

Det være sig fra de nære naturoplevelser som en stille morgentur i kajak, lyden af klokkefrøens tuden i forårets skumringstimer på både Nekselø og Røsnæs eller sportsfiskernes fangst til industriens indvinding af overfladevandet fra Tissø.

Vand er livgivende og vand er overalt.

I Kalundborg kommune vil vi derfor blive endnu bedre til at se *potentialet i ferskvandet og gøre vandet til en endnu større medspiller end den allerede er i dag*. Det kan vi blandt andet gøre ved at tænke i større sammenhængende helheder med vand som omdrejningspunktet.

Nedre Halleby Å

Der vil i mange år fremover være et stort fokus på klimaudfordringerne, og allerede nu ses en stigende konsensus om at lavbundsjorderne skal gøres vådere for at nedbringe CO₂-udledning og et voksende behov for vandparkering for at undgå oversvømmelser. Fordi naturen samtidig mangler plads til at udfolde sig, er det i Kalundborg kommune oplagt at have fokus på netop ådale og lavtliggende vådområder med lavbundsjarde og vandløb, og forfølge mulighederne for at fremme udtagning af lavbundsjarde. Netop disse lavtliggende, vandløbsnære arealer kan blive den helt centrale brik når udfordringer med klimatiltag og den biologiske mangfoldighed skal adresseres og der skal sikres gode løsninger for borgerne.

I Kalundborg kommune vil vi derfor værne om vores våde natur, så den lever op til vandrammedirektivet og vandområdeplanerne om god økologisk tilstand. Og vi vil fremadrettet udbygge den våde natur indenfor de muligheder som må forventes at komme i kraft af fremtidens ønsker og krav til landskabets udvikling. Indsatsplanerne – som er udarbejdet i samarbejde med frivillige fra både landbruget og de grønne organisationer – er nu klar til at blive effektueret som det første skridt.

Kalundborg kommune ønsker at gå foran på kommunens egne arealer og være en *medspiller* både når der skal tænkes stort (Lavbundsprojekter, vådområdeprojekter, genskabelse af den oprindelige hydrologi, sammenbinding af fragmenterede naturarealer), men også i mindre borgernær skala ved anlæg af paddedamme, oprensning af søer, rydning af moseflader, udlægning af gydegrus o.l.

Tilgængelighed i den våde natur

For tilgængeligheden af den våde natur gælder det, at kommunen vil *gøre det nemmere for både alm vandrere, men også lystfiskere, dykkere, svømmere, kajak- og kanofolk og andre brugere at færdes på og ved vandvejene*. Naturens bæreevne og robusthed overfor forstyrrelser skal tænkes ind når vi arbejder med at skabe nye steder at færdes og nye steder at sætte kanoen sikkert i vandet. Vi vil *have flere steder hvor folk kan nyde deres mad i det fri med udkig til vand* (bænke, borde og bænkesæt, bålplads, bålhytter), og vi vil have *flere steder hvor borgerne kan få flere nære naturoplevelser helt nede i vandkanten*, f.eks. med kriblekrablebroer på strande og søbredder med lavt vand.

Shelteret ved Røsnæs Fyr

I Kalundborg kommune skal der være adgang til naturoplevelser døgnet rundt. Ambitionen er at skabe rammerne for, at der bliver flere steder at overnatte i det fri, og målet er at *udpege og lave en række nye overnatningspladser, både på kommunale arealer, men også i samarbejde med private aktører.*

Broer og boardwalks er en mulighed for at skabe sammenhænge i landskabet, der hvor man ellers ikke kan færdes tørskoet. I Kalundborg kommune vil vi gøre det muligt at flere kan få sådanne oplevelser væk fra alfarvej og tæt på naturen.